

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۲۱

نوع مقاله: علمی - پژوهشی

صفحه: ۱۹-۱

سنجش میزان رضایت‌مندی شهروندان از مؤلفه‌های کیفیت زندگی در شهرهای کوچک اندام؛ (مورد پژوهی: شهر لوشان در استان گیلان)

میلاذ بابایی الیاسی^۱، نرگس قدسی^۲، علیرضا رحمانی^۳، محمد قمبری همدانی^{۴*}

چکیده: هدف از انجام پژوهش حاضر، سنجش میزان رضایت‌مندی شهروندان از مؤلفه‌های کیفیت زندگی در شهر لوشان و ارائه راهکارهایی مناسب در جهت ارتقای آن است. پژوهش حاضر بر مبنای روش، توصیفی - تحلیلی و بر اساس هدف از نوع مطالعات کاربردی می‌باشد. شیوه گردآوری داده‌ها، مطالب اسنادی - کتابخانه‌ای (کتاب، مقالات و پایان‌نامه‌ها) و برداشت‌های میدانی (پرسش‌نامه) بوده است. جامعه آماری پژوهش را کلیه ساکنین شهر لوشان تشکیل داده‌اند که تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۷۳ نفر محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسش‌نامه از آزمون‌های میانگین وزنی ساده، تی تک نمونه‌ای و ضریب همبستگی پیرسون در محیط نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که کیفیت زندگی در شهر لوشان در سطحی نامطلوب از سوی شهروندان ارزیابی گشته است و به‌طور کل میزان رضایت شهروندان از مجموع شاخص‌های موردبررسی کمتر از میانه (میانه نظری = ۳) است. همچنین نتایج حاصل از آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد سطح معناداری بین رضایت کلی از کیفیت زندگی و شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری)، از همبستگی بالایی وجود دارد که این بیانگر یک رابطه خطی مثبت قوی میان آن‌ها است. از این رو بیشترین میزان همبستگی در شهر لوشان بین کیفیت زندگی شهری و متغیر کالبدی-خدماتی و همچنین بین کیفیت زندگی شهری و زیست‌محیطی با ضریب همبستگی مشابه ۰/۷۸۴ می‌باشد. این بدان معناست که با افزایش میزان کیفیت محیط کالبدی-خدماتی و زیست‌محیطی، کیفیت زندگی در این شهر نیز افزایش می‌یابد.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، رضایت‌مندی، شهرهای کوچک اندام، شهر لوشان.

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

^۲ دانش آموخته دکتری، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران.

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مدیریت شهری، دانشکده برنامه‌ریزی و علوم محیطی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

^{۴*} دانش آموخته کارشناسی ارشد طراحی شهری، گروه شهرسازی، دانشکده پردیس البرز، دانشگاه تهران، تهران، ایران؛ نویسنده مسئول:

۱- مقدمه و بیان مسئله

در حال حاضر رشد و گسترش بی‌رویه جمعیت شهرنشین، مسائل متعددی را به وجود آورده است. در این زمینه یکی از موضوعاتی که در زندگی جامعه شهری نادیده گرفته می‌شود، کیفیت زندگی و عوامل مرتبط با آن می‌باشد (Oktay et al., 2010,27). امروزه، مطالعات کیفیت زندگی عمدتاً بر محیط شهری و کیفیت زندگی شهری تمرکز دارد و بررسی آن از ضرورت و اهمیت بالایی برخوردار است که این امر همواره کانون اصلی توجه برنامه‌ریزان بوده است (اجزاء شکوهی و کمانداری، ۱۳۹۴، ۲۶). کیفیت زندگی در واقع مفهومی گسترده است که مفاهیمی چون زندگی خوب، زندگی باارزش، زندگی رضایت‌بخش و زندگی شاد را در برمی‌گیرد (پوراحمد و همکاران، ۱۳۹۱، ۲۲).

مفهوم کیفیت زندگی که نخستین بار در سال ۱۹۶۶ در کتابی با عنوان شاخص‌های اجتماعی توسط ریموند بائر^۱ مورد توجه قرار گرفت، دنبال ظهور مسائلی بود که از آن با عنوان بحران‌های شهری یاد می‌کردند (رهنمایی و همکاران، ۱۳۹۱، ۵۱). با این حال شکل‌گیری، رشد و گسترش مفهوم کیفیت زندگی طی نیم‌قرن اخیر، آن را به مفهومی کلیدی و مهم در عرصه مباحث جهانی و مسائل انسانی تبدیل کرده است. در کنار این مفهوم، گسترش کمی و کیفی شهرها به‌عنوان شکل غالب زندگی بشر، باعث پیدایش مفهوم جدید و تخصصی کیفیت زندگی شهری گردیده است. در واقع هم‌زمان و همگام با رویکرد توسعه پایدار شهری، مفهوم کیفیت زندگی شهری نیز جای خود را در ادبیات برنامه‌ریزی و مدیریت شهری پیدا کرد. حیطه‌ی مربوط به کیفیت زندگی و سنجش آن شاید در هیچ زمانی به‌اندازه‌ی امروز وسیع نبوده است (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۹، ۳۶). از این رو رشته‌های مختلف علمی از جمله جغرافیا، علوم اجتماعی، اقتصادی، پزشکی، روان‌شناسی، شهرسازی، برنامه‌ریزی شهری و همچنین دولت‌مردان هرکدام از دیدگاه

خاصی به این مقوله می‌نگرند (فرخیان و مایدزاده، ۱۳۹۹، ۲۴).

سازمان بهداشت جهانی، کیفیت زندگی را به صورت عمومی به این شکل تعریف می‌نماید: «کیفیت زندگی به برداشت شخصی یک فرد از موقعیت زندگی‌اش با توجه به فرهنگ و نظام ارزشی جامعه‌اش و نیز رابطه آن با اهداف، انتظارات، استانداردها و احتیاجاتش گفته می‌شود». کیفیت زندگی همچنین در کل به پارامترهای دیگری چون توزیع درآمدها در بین عوامل تولید آن، میزان فقر، سطح حقوق اجتماعی، میزان امنیت، کیفیت فراغت، امکانات فرهنگی، سلامت روحی مردم، تراکم جمعیت، شبکه اجتماعی، ثبات سیاسی و استحکام اقتصادی بستگی دارد (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۹، ۳۷). علاوه بر این تعاریف، مطالعات کیفیت زندگی می‌تواند به شناسایی نواحی مسئله‌دار، عامل نارضایتی مردم، اولویت‌های شهروندان در زندگی، تأثیر فاکتورهای اجتماعی-جمعیتی بر کیفیت زندگی و پایش و ارزیابی کارایی سیاست‌ها و استراتژی‌ها در زمینه کیفیت زندگی کمک کند. مؤسسه مرسر^۲ که در دنیا یک مؤسسه معتبر مطالعاتی در زمینه منابع انسانی است، با بررسی شاخص‌های سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی، وضعیت کیفیت زندگی کشورهای مختلف را در سال ۲۰۱۵ بررسی کرد که ایران رتبه ۸۳ را به دست آورد و فنلاند، ایسلند، نروژ و سوئد با کیفیت‌ترین کشورهای جهان برای زندگی انتخاب شدند (Vaughan, 2000,121).

به این ترتیب می‌توان اذعان نمود رشد شتابان شهرنشینی در کشور ما در وضعیتی صورت می‌گیرد که فرصت‌ها، منابع و امکانات مورد نیاز برای توسعه و تأمین نیازهای انسانی به‌طور مناسبی در شهرها تأمین نشده است؛ بنابراین، چنین رشدی قطعاً بیانگر لزوم توجه بیشتر به مسئله کیفیت زندگی در شهرها است؛ و با توجه به اینکه تاکنون هیچ مطالعه‌ای در خصوص کیفیت زندگی در محدوده مورد مطالعه این تحقیق انجام نگرفته است، لذا این مطالعه می‌تواند اطلاعات مفیدی را در زمینه برنامه‌ریزی توسعه به‌منظور ارتقای کیفیت زندگی

² Mercer Institute

¹ Raymond Bauer

تحوالات صورت گرفته در مفهوم کیفیت زندگی روند بسیار پیچیده‌ای داشته که در سال‌های اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است اما در واقع مفهومی فراتر و با سابقه‌تر از قرن بیستم می‌باشد. این مفهوم را می‌توان به ارسطو و سال ۳۲۲ قبل میلاد مسیح نسبت داد. ارسطو مؤلف آثاری درباره زندگی خوب و خوب زندگی کردن و اینکه چگونه سیاست‌های عمومی می‌تواند به پرورش آن کمک کند، هست. زمان زیادی بعدتر از آن، در سال ۱۸۸۹ میلادی، اصطلاح کیفیت زندگی در بیانیه‌ی سیث به این شرح به کار رفت: ما نباید تنها به جنبه‌ی کمی دقت کنیم بلکه به کیفیت زندگی که هدفی اخلاق گونه را شکل می‌دهد نیز باید توجه داشت (قانعی و همکاران، ۱۳۹۶، ۲۶). با توجه به اینکه بهبود کیفیت زندگی شهری یکی از اهداف توسعه و رکن مهمی در مدیریت شهری محسوب می‌شود و شامل جنبه‌های مختلفی است لذا اندازه‌گیری یا سنجش ابعاد صحیح کیفیت زندگی شهری نیازمند مطالعه‌ای گسترده با جنبه‌ها، ابزارها و روش‌های نوین است (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۵، ۶۵). به هر صورت کیفیت زندگی از دیدگاه‌های متفاوتی تعریف شده است و اگرچه اجماع بسیار کمی درباره تعریف کیفیت زندگی وجود دارد اما بعضی از مهم‌ترین این تعاریف به این شرح هستند: کیفیت زندگی یک مفهوم پهن‌اورد است که دربردارنده برداشت‌هایی از یک زندگی خوب و دارای رضایت‌مندی و شادی است. اغلب مفهوم زندگی رضایت‌مند و زندگی شاد در مفهوم رفاه یا خوشی که دربردارنده رضایت از زندگی و احساسات مثبت و منفی است، ترکیب می‌شوند (McCrea et al., 2006, 3). مفهوم کیفیت زندگی یک متغیر مرکب می‌باشد که از چندین متغیر متأثر می‌گردد. تغییر در سطح درآمد مردم، شرایط زندگی، وضع سلامت، محیط، فشار روحی و روانی، فراغت، شادمانی خانوادگی، روابط اجتماعی و چندین متغیر دیگر نظیر آن که به شکل مرکب کیفیت زندگی و تغییرات آن را تعیین می‌کنند (Rahman et al., 2005, 1). یک تعریف ساده، کیفیت زندگی عبارت است از رضایت کلی فردی از زندگی (پاشا زاده و جلالیان، ۱۳۹۷، ۱۴۸). وجود تعاریف متعدد از کیفیت زندگی شهری نشان می‌دهد که این مفهوم بسیار

شهروندان شهر لوشان فراهم نماید. بر همین اساس می‌توان از مهم‌ترین مشکلات در این شهر را به این صورت بیان نمود: هماهنگ نبودن سازمان‌های مرتبط در زمینه‌ی شهری، کیفیت نامناسب معابر، کیفیت پایین مصالح ابنیه، نداشتن بودجه کافی برای بهبود خدمات به شهروندان، عدم جمع‌آوری منظم و به‌موقع زباله‌ها و تجمع آن‌ها، کمبود مراکز مراقبتی، نبود فرصت‌ها و موقعیت‌های شغلی مناسب و...؛ که این امور بر کیفیت زندگی ساکنان این شهر تأثیر بسیاری داشته و سطح کیفیت زندگی آنان را پایین آورده است. بنابراین، شناخت کیفیت زندگی، تصمیم‌گیران را در درک بهتر پیچیدگی مشکلات و شناسایی پتانسیل‌های بهبود کیفیت زندگی ساکنین این شهر یاری می‌کند. بر همین اساس و با توجه به آنچه ذکر شد، هدف اصلی این پژوهش، سنجش میزان ابعاد کیفیت زندگی در شهر لوشان و ارائه راهکارهایی در راستای بهبود کیفیت زندگی در این شهر می‌باشد. به همین منظور این پژوهش به دنبال پاسخ‌گویی به سؤالات زیر نیز می‌باشد:

- ۱- وضعیت رضایت‌مندی شهروندان از مؤلفه‌های کیفیت زندگی در شهر لوشان چگونه است؟
- ۲- کدام یک از مؤلفه‌های پژوهش بیشترین تأثیرگذاری را بر کیفیت زندگی در شهر لوشان داشته است؟
- ۳- راهکارها و پیشنهادها برای ارتقای کیفیت زندگی در شهر لوشان کدام‌اند؟

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

امروزه شهرها به‌ویژه مراکز آن با مشکلات بسیاری در زمینه‌های مختلف شهری روبه‌رو هستند. این مشکلات به همراه سیر افزایشی جمعیت پیامدهای زیان‌باری برای شهرها به وجود آورده است که تداوم آن در طولانی‌مدت می‌تواند مشکلات اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی و هشدار بر ناپایداری شهرها را به همراه داشته باشد. در همین راستا طی سال‌های گذشته موضوع کیفیت زندگی یکی از اساسی‌ترین زمینه‌های پژوهشی در جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری بوده است به‌گونه‌ای که مطالعات گسترده‌ای جهت سنجش کیفیت زندگی در شهرهای مختلف صورت گرفته است (حسینقلی زاده و همکاران، ۱۴۰۰، ۳۸). بر همین اساس سیر

زندگی عبارت است از شرایط بهتر زندگی که در آن توازن، هماهنگی، مطلوبیت و برابری عادلانه نهادینه شده یا زمینه‌های لازم برای زندگی، همراه با سلامت، امنیت، آسایش، آرامش، نشاط، خلاقیت و زیبایی پدید آمده باشد (پاشا زاده و جلالیان، ۱۳۹۷، ۱۴۸). در همین راستا (جدول شماره ۱) نشان‌دهنده گوناگونی تعاریف کیفیت زندگی است که پژوهشگران بر مبنای شاخص‌های مورد استفاده تعریف کرده‌اند.

تفسیرپذیر و ابهام‌آور است (Morais & Carnanho, 2011, 399). تعداد حوزه‌های درگیر در بررسی مفهوم کیفیت زندگی باعث شده است تا هر محقق به تناسب تخصص و زمینه کاری خود به بررسی و تعریف و ارائه شاخص برای سنجش کیفیت زندگی بپردازد (پور طاهری و همکاران، ۱۳۹۰، ۳۰). با توجه به آنچه ذکر شد، می‌توان گفت در زمان حاضر اتفاق نظر چندانی در زمینه مفهوم کیفیت زندگی وجود ندارد، ولی اگر مشترکات این تعاریف مدنظر قرار گیرد، در آن صورت می‌توان گفت کیفیت

جدول ۱. بررسی دیدگاه‌های مختلف در تعریف کیفیت زندگی

منبع	تعریف	پژوهشگر
Mamirkulova et al., (2020) Uysal et al., (2016)	کیفیت زندگی سطحی از رفاه و شادی است که فرد یا جامعه به‌طور کلی احساس می‌کند.	مامیرکولوا و همکاران (۲۰۲۰) اوسپال و همکاران (۲۰۱۶)
Ouyang et al., (2019)	کیفیت زندگی شامل ارزیابی کلی از رفاه فیزیکی و ایمنی، رفاه جامعه، رفاه مادی یا اقتصادی و رضایت کلی از زندگی است.	اویانگ و همکاران (۲۰۱۹)
OECD, (2017)	کیفیت زندگی یک مفهوم گسترده است که بر اساس عوامل مختلفی از شرایط زندگی و اشتغال گرفته تا تجزیه زندگی ارزیابی می‌شود.	سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) (۲۰۱۷)
سنایی مقدم و همکاران، ۱۳۹۹	کیفیت زندگی، ترویج و توسعه مفاهیم کیفیت زندگی مردم است تا بهترین شیوه‌های زیستی برای آن‌ها فراهم شود.	سنایی مقدم و همکاران (۱۳۹۹)
حاتمی نژاد و همکاران، ۵۲۰، ۱۳۹۷	درک فردی از موقعیت زندگی در زمینه‌ای از فرهنگ و سیستم‌های ارزشی جامعه که فرد در آن زندگی می‌کند و در ارتباط با اهداف، انتظارات استانداردها و وابستگی‌هایش است.	سازمان بهداشت جهانی کیفیت زندگی (WHO) (۱۹۹۳)
	کیفیت زندگی نامی برجسته برای مفهوم قدیمی بهزیستی مادی و روانی مردم در محیطی که در زندگی می‌کنند و رفاه عمومی است.	لئو (۲۰۰۲)
	کیفیت زندگی مفهومی گسترده‌ای با معانی گوناگون برای افراد و گروه‌های مختلف است.	اپلی و منون (۲۰۰۷)
ابراهیم‌زاده اسمین و کاربخش، ۹، ۱۳۹۶	کیفیت زندگی معیاری برای سنجش میزان برآورده شدن نیازهای روحی - روانی و مادی افراد جامعه می‌باشد.	پال (۲۰۰۵)
	میزان توانایی هر فرد جهت دنبال اهداف و ارزش‌ها نشان‌دهنده میزان کیفیت زندگی آن فرد می‌باشد.	جکسون (۲۰۰۵)
	کیفیت زندگی دربرگیرنده ابعاد روانی است که شاخص‌هایی چون (رضایت، شادمانی و امنیت) را در برمی‌گیرد و در برخی موارد رضایت اجتماعی نامیده می‌شود.	لطفی (۱۳۸۸)
مشکینی و همکاران، ۲۶۵، ۱۳۹۵	کیفیت زندگی را میزان رفاه افراد و گروه‌ها در شرایط اجتماعی و اقتصادی عمومی تعریف می‌کنند.	مورو و همکاران (۲۰۰۸)
	کیفیت زندگی را عنوانی جدید برای مفهوم قدیمی بهزیستی مادی و روانی افراد در محیط زندگی خود توصیف می‌کند.	لی (۲۰۰۸)

6. Pal
7. Jekson
8. Morow et al.
9. Li

1. Mamirkulova et al.
2. Uysal et al.
3. Ouyang et al.
4. Leo
5. Apeli & Mnon

زندگی، ایجاد جامعه بانشاط، سالم، دارای وفاق اجتماعی و محیطزیست پایدار عنوان شد (حاتمی نژاد و همکاران، ۱۳۹۷، ۵۱۷).

در سال‌های اخیر مطالعات فراوانی به منظور سنجش کیفیت زندگی در کشورهای مختلف دنیا و به خصوص شهرهای کشورهای توسعه‌یافته از جمله ایران انجام گرفته است که به‌رغم تعدد آن‌ها به تعدادی که از لحاظ محتوا به پژوهش حاضر نزدیک‌ترند، اشاره می‌شود.

فهیمی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی که با عنوان «بررسی اولویت‌های اجرایی در ارتقاء کیفیت زندگی کلان‌شهر رشت» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که میزان رضایت شهروندان در بسیاری از شاخص‌ها پایین است. در این پژوهش به‌جز دو شاخص اجتماعی و امنیتی که امتیاز بالاتری از میانگین را کسب کردند سایر شاخص‌ها از امتیازی پایینی برخوردار بودند که در این میان شاخص خدمات حمل‌ونقل و خدمات اقتصادی به ترتیب با امتیازهای ۲/۵۴ و ۲/۵۶ از پایین‌ترین امتیاز برخوردار بودند.

سلیمی راد و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله‌ای که با عنوان «ارزیابی و تحلیل مؤلفه‌های کیفیت زندگی در مناطق شهری شهر زاهدان» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که کیفیت زندگی در مناطق پنج‌گانه شهر زاهدان در وضعیت نامطلوبی قرار دارد و متغیر کیفیت زندگی در حالت کلی برابر با ۲/۴۸ است که پایین‌تر از متوسط میانگین می‌باشد. همچنین هر چهار شاخص موردبررسی از امتیاز پایینی برخوردار بودند که شاخص اقتصادی با امتیاز میانگین ۲/۲۴ پایین‌ترین رضایت را به خود اختصاص داده است.

قدیری و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «تحلیل شاخص‌های کیفیت زندگی در محلات شهری شهر کوهبنان» به این نتیجه رسیدند که در کیفیت زندگی محلات شهر کوهبنان تفاوت معناداری وجود دارد و محله دهمیر از محرومیت بیشتری برخوردار است که باید در اولویت رسیدگی و برنامه‌ریزی قرار بگیرد. همچنین عوامل میزان درآمد، دسترسی به امکانات بهداشتی و فرصت‌های شغلی در

هریک از این تعاریف، تنها جنبه‌هایی از مفهوم کیفیت زندگی را پوشش می‌دهند و نمی‌توان تنها با یکی از آن‌ها، این مفهوم را به‌صورت روشن بیان کرد؛ زیرا کیفیت زندگی، مفهومی پیچیده و چندبعدی است که از مؤلفه‌هایی مانند زمان و مکان، ارزش‌های فردی و اجتماعی تأثیر می‌پذیرد و از این‌رو، برای افراد و گروه‌های مختلف معانی گوناگون دارد (مشکینی و همکاران، ۱۳۹۵، ۲۶۵).

به‌طور کلی می‌توان سیر تحول مفهوم کیفیت زندگی را به ۳ گروه تقسیم کرد:

۱- در گروه اول تنها به موضوعات محیطی پرداخته شد و موضوعات مربوط به زندگی شخصی بررسی نشد. این گروه بر جدا کردن مفهوم استاندارد زندگی از کیفیت زندگی اعتقاد داشتند.

۲- گروه دوم مطالعات در دوره زمانی ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۰ میلادی صورت گرفت که در آن علاوه بر موضوعات زیست‌محیطی و پیرامونی، به مشکلات جمعیتی و اجتماعی شهروندان توجه شد.

۳- گروه سوم (مربوط به دهه‌های ۱۹۹۰ و پس‌از آن) مطالعاتی است که در آن‌ها به رضایت‌مندی شهروندان و ارتقای رفاه واقعی برای آنان توجه شد.

تا پیش‌از این مرحله، نقش اصلی مفهوم کیفیت زندگی بر عهده محیطزیست و معیارهای اقتصادی و اجتماعی بود، اما پس‌از آن نیازهای درون انسان نقش پررنگ‌تری پیدا کرد و اساس مطالعات کیفیت زندگی، بر توجه به رضایت شهروندان و آسایش آن‌ها در محیط پیرامون خودشان استوار شد. پس از دهه ۱۹۹۰ میلادی، آنچه در مبحث کیفیت زندگی مطرح شد، ارتقای سطح کیفیت زندگی برای دستیابی بهتر در چرخه رقابت اقتصادی بود. اقتصاد نوین به سرمایه‌های انسانی و فناوریانه نیاز داشت و شرط دستیابی به آن بهبود کیفیت زندگی در سطح شهرها بود. پس‌از آن، سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان ملل، بانک جهانی، اتحادیه اروپا و ... به مطالعات کیفیت زندگی پرداختند. در این مطالعات با مراجعه به آرای مردم، عواملی مانند اهداف ارتقای کیفیت

بایجو و همکاران^۳ (۲۰۱۷) مفهوم کیفیت زندگی را در ارتباط با سلامت عمومی شهروندان مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها دریافتند که علاوه بر ابعاد کالبدی، شاخص‌های سلامت افراد نیز باعث بهبود رفتارهای اجتماعی، تعاملات انسانی، صحبت کردن و غیره می‌شود. این عوامل نیز در کیفیت زندگی افراد تأثیرگذار هستند.

وزیاک^۴ (۲۰۱۶) در مقاله‌ای تحت عنوان «کیفیت زندگی در شهرهای اروپایی، شواهد تجربی از دیدگاه تطبیقی» به این نتیجه دست یافت که زندگی در شهرهای سراسر اروپا با یکدیگر متفاوت است. بیشتر پاسخ‌دهندگان نارضایتی خود را از عواملی چون حمل‌ونقل عمومی، امکانات فرهنگی، فضای سبز، کیفیت هوا، اعتماد به مدیریت شهری و ... در اکثر شهرها اعلام داشتند.

با بررسی ادبیات نظری و مطالعات تجربی انجام شده در حوزه رضایت‌مندی از شاخص‌های کیفیت زندگی، متوجه می‌شویم که بیشتر این تحقیقات و مطالعات، نشان‌دهنده نارضایتی شهروندان از کیفیت زندگی محیط خود بوده است. از این رو با توجه به نقش غیرقابل کتمان شهرها در تولید، رشد و توسعه پایدار ملی، ضرورت افزایش کیفیت زندگی ساکنان سکونتگاه‌های شهری بیش‌ازپیش اهمیت پیدا کرده است که این خود منجر به شناخت بیشتر مسئله کیفیت زندگی و ابعاد آن، می‌گردد. همچنین مطالعات انجام شده در حوزه کیفیت زندگی، بیشتر در کلان‌شهرها و شهرهای میانی و سکونتگاه‌های روستایی انجام شده است و یک خلأ مطالعاتی در محیط‌های کوچک شهری با سابقه روستایی احساس می‌شود که پژوهش حاضر به همین منظور به ارزیابی و سنجش ابعاد کیفیت زندگی در شهر لوشان به عنوان یک شهر کوچک اندام پرداخته است. در همین راستا می‌توان تفاوت پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین را در انتخاب محدوده مطالعاتی و نارضایتی شهروندان از کیفیت زندگی محیط خود در شهر لوشان دانست که ضرورت این پژوهش را باعث شده است.

بین سایر عوامل بررسی شده تأثیر بیشتری در کیفیت زندگی شهر کوهبنان داشته و نیازمند قرار گرفتن در اولویت رسیدگی و برنامه‌ریزی از سوی مدیران است.

حاتمی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی که با عنوان «ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در شهر ابرکوه» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که ۴۶ درصد از شهروندان شهر ابرکوه از کیفیت زندگی راضی و ۳۳ درصد نیز از کیفیت زندگی در این شهر ناراضی بودند. به‌طور کلی مؤلفه محیط اجتماعی بالاترین میزان رضایت‌مندی و مؤلفه محیط اقتصادی پایین‌ترین میزان رضایت‌مندی را به خود اختصاص داده‌اند.

سنایی مقدم و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله‌ای که با عنوان «ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در نواحی روستایی دهستان پشته زیلایی در استان کهگیلویه و بویراحمد» انجام دادند به این نتیجه رسیدند که وضعیت روستاهای مورد مطالعه از نظر کیفیت زندگی در مجموع نامناسب بوده است که این امر می‌تواند ناشی از عوامل مختلفی چون عدم برخورداری از سطوح خدماتی مطلوب، عدم وجود منابع درآمدی ثابت و ... در سطح منطقه مورد مطالعه باشد.

شی و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای به «کیفیت زندگی در شهرهای چین» پرداختند. به‌طور کلی آن‌ها دریافتند شهرهای مرکز استان و شهرهای با آب‌وهوای خوب و دسترسی به حمل‌ونقل عمومی از کیفیت زندگی بالایی برخوردار هستند.

هان و همکاران^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «کیفیت زندگی در بزرگ‌ترین شهر چین، شانگهای» به این نتیجه رسیدند که کیفیت زندگی در شانگهای به‌طور پیوسته در ۲۰ سال گذشته بهبود یافته است که اکثر نمرات داده شده از امتیاز بالایی برخوردار بوده است. همچنین بهبود در محیط اجتماعی و دسترسی به حمل‌ونقل عمومی نقش غالبی در افزایش کیفیت زندگی در این شهر داشته است.

³ Baiju et al

⁴ Weziak

¹ Shi et al

² Han et al

۳- روش پژوهش

زندگی در شهر لوشان از مطالعات میدانی و ابزار پرسش‌نامه استفاده گردیده است. ضمن آنکه گردآوری داده‌ها از طریق پرسش‌نامه‌ای با پنج متغیر مستقل (اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی فرهنگی، مدیریت شهری) و یک متغیر وابسته (رضایت کلی از کیفیت زندگی) و ۳۳ گویه استخراج گردید (جدول ۲).

پژوهش حاضر از نظر هدف در دسته پژوهش‌های کاربردی بوده و از حیث ماهیت و روش انجام کار توصیفی - تحلیلی می‌باشد. جهت جمع‌آوری اطلاعات، از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد که برای بررسی چهارچوب نظری از روش اسنادی و کتابخانه‌ای (کتب، پایان‌نامه‌ها، تحقیقات و مقاله‌ها) و جهت بررسی و ارزیابی مؤلفه‌های کیفیت

جدول ۲. مؤلفه‌ها و گویه‌های پژوهش

منابع	گویه‌ها	مؤلفه‌ها
	وضعیت شغلی به لحاظ دائمی بودن، میزان رضایت از وضعیت اشتغال در سطح شهر، داشتن پس‌انداز مناسب، میزان دارایی خانواده.	اقتصادی
فهمی و همکاران، ۲۰۱۴، ۴۲۵ چاره‌جو و احمدی، ۲۰۱۳، ۴۸۸ معروف نژاد، ۲۰۱۳، ۹۳۲	میزان دسترسی کلی به خدمات آموزشی، بهداشتی درمانی، ورزشی و سایر کاربری‌های شهری، میزان دسترسی و کیفیت پارک‌ها و فضاهای سبز، جانمایی مناسب و تعداد سطل‌های زباله، زیبایی و جذابیت منظر شهری، وضعیت نور و روشنایی فضاهای شهری و کوچه‌ها در شب، دسترسی و رضایت از آب آشامیدنی سالم، وضعیت خدمات بانکی و نزدیکی به باجه‌های عابر بانک، رضایت از وضعیت استحکام و نوسازی ساختمان، رضایت از اجاره‌بها و قیمت مسکن، توزیع مناسب حمل‌ونقل عمومی به سراسر شهر، رضایت از کیفیت خیابان‌ها و مسیرهای عبور پیاده.	کالبدی-خدماتی
پاشا زاده و جلالیان، ۲۰۱۳، ۱۴۹ ابراهیم‌زاده اسمین و کاربخش، ۲۰۱۳، ۱۳۹۶	رضایت از عدم آلودگی‌های زیست‌محیطی مثل آلودگی‌های صوتی و هوا، رضایت از نظافت خیابان‌ها و فضاهای شهری، رضایت از وضعیت بهداشتی محل سکونت، رضایت از جمع‌آوری به‌موقع زباله‌ها.	محیط‌زیست
شماعی و همکاران، ۲۰۱۳، ۳۶۲ زیباری و رفیعی مهر، ۲۰۱۳، ۲۰۸ مشکینی و همکاران، ۲۰۱۳، ۲۶۹ Flokova et al., 2023, 2 Bajju et al., 2017 Weziak, 2016	احساس امنیت و آسایش در محل سکونت، رضایت از امنیت زنان و کودکان در فضاهای شهری، رضایت از حس شادی و سرزندگی در محل سکونت، میزان تعاملات اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های جمعی، میزان رضایت از دسترسی به ایستگاه پلیس و عملکرد نیروی انتظامی، ترس از وجود افراد ولگرد و مزاحمت‌های فیزیکی در فضاهای شهری.	اجتماعی-فرهنگی
	میزان پذیرا بودن مدیریت شهری از پیشنهادات و انتقادات ساکنین شهر، رضایت از برنامه و طرح‌های اجرایشده در سطح شهر، رضایت از عملکرد مدیران و مسئولان و وضعیت امید به پیشرفت و بهبود زندگی، رضایت از خدمات ارائه‌شده.	مدیریت شهری
	رضایت کلی از زندگی در این شهر، میزان رضایت‌مندی شما از امکانات و خدمات شهر، رضایت از کیفیت زندگی نسبت به سال‌های قبل، امیدوار به بهتر شدن کیفیت زندگی در آینده.	رضایت کل از کیفیت زندگی

$$n = \frac{Nt^2 pq}{Nd^2 + t^2 pq}$$

N: حجم جامعه = ۱۳۰۳۲، t: سطح اطمینان = ۰/۹۶، P:

احتمال وجود صفت = ۰/۵، q: احتمال عدم وجود صفت =

جامعه آماری پژوهش را شهروندان شهر لوشان تشکیل

داده‌اند که بر اساس آخرین سرشماری سال ۱۳۹۵، ۱۳۰۳۲

نفر بوده است همچنین با توجه به فرمول کوکران، ۳۷۳ نفر

به‌عنوان حجم نمونه این پژوهش به‌صورت تصادفی انتخاب

شدند.

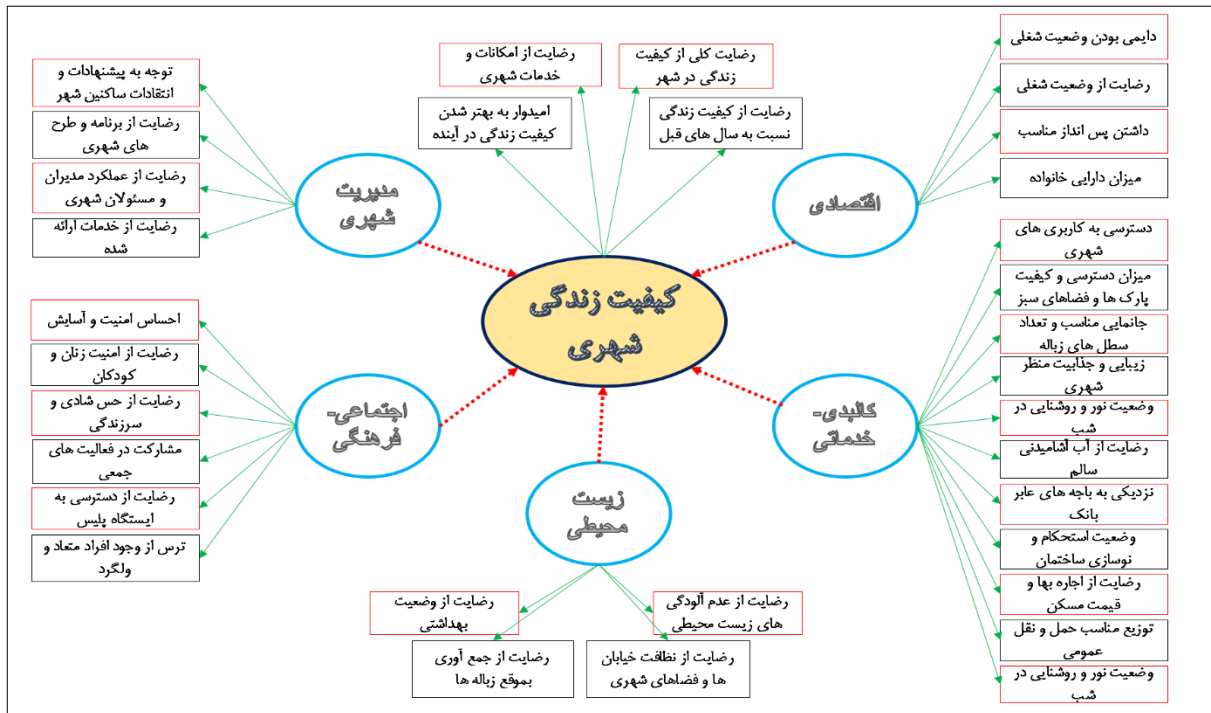
۰/۵، d: خطای نمونه‌گیری (سطح احتمالی موردنظر درجه اطمینان) = ۰/۰۵، n: حجم نمونه موردنظر = ۳۷۳ نفر.

در قسمت بعدی، داده‌های به‌دست‌آمده از پرسش‌نامه -ها به‌صورت کمی وارد نرم‌افزار spss شده است تا صحت پرسش‌نامه طراحی‌شده و مقدار آلفای کرونباخ آن موردبررسی و تأیید قرار بگیرد، لذا آلفای کرونباخ این

پرسش‌نامه مقدار ۰/۹۶۴ را نشان می‌دهد که نشانگر اعتبار درونی قابل‌قبول سؤالات پرسش‌نامه بوده است (جدول شماره ۳). در گام بعدی به‌منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌ها و پاسخ‌گویی به سؤالات پژوهش از نرم‌افزار spss شامل میانگین وزنی ساده، آزمون‌های آماری تی تک نمونه‌ای و ضریب همبستگی پیرسون استفاده‌شده است. در ادامه مدل مفهومی پژوهش در (شکل شماره ۱) نمایش داده‌شده است.

جدول ۳. نتایج پایایی شاخص‌های پژوهش

ردیف	شاخص‌های پژوهش	مقدار آلفای کرونباخ
۱	اقتصادی	۰/۷۹۵
۲	کالبدی-خدماتی	۰/۸۶۷
۳	محیط‌زیست	۰/۷۳۶
۴	اجتماعی-فرهنگی	۰/۷۹۷
۵	مدیریت شهری	۰/۷۸۱
	رضایت کلی از کیفیت زندگی	۰/۷۸۷
	جمع کل	۰/۹۶۴

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

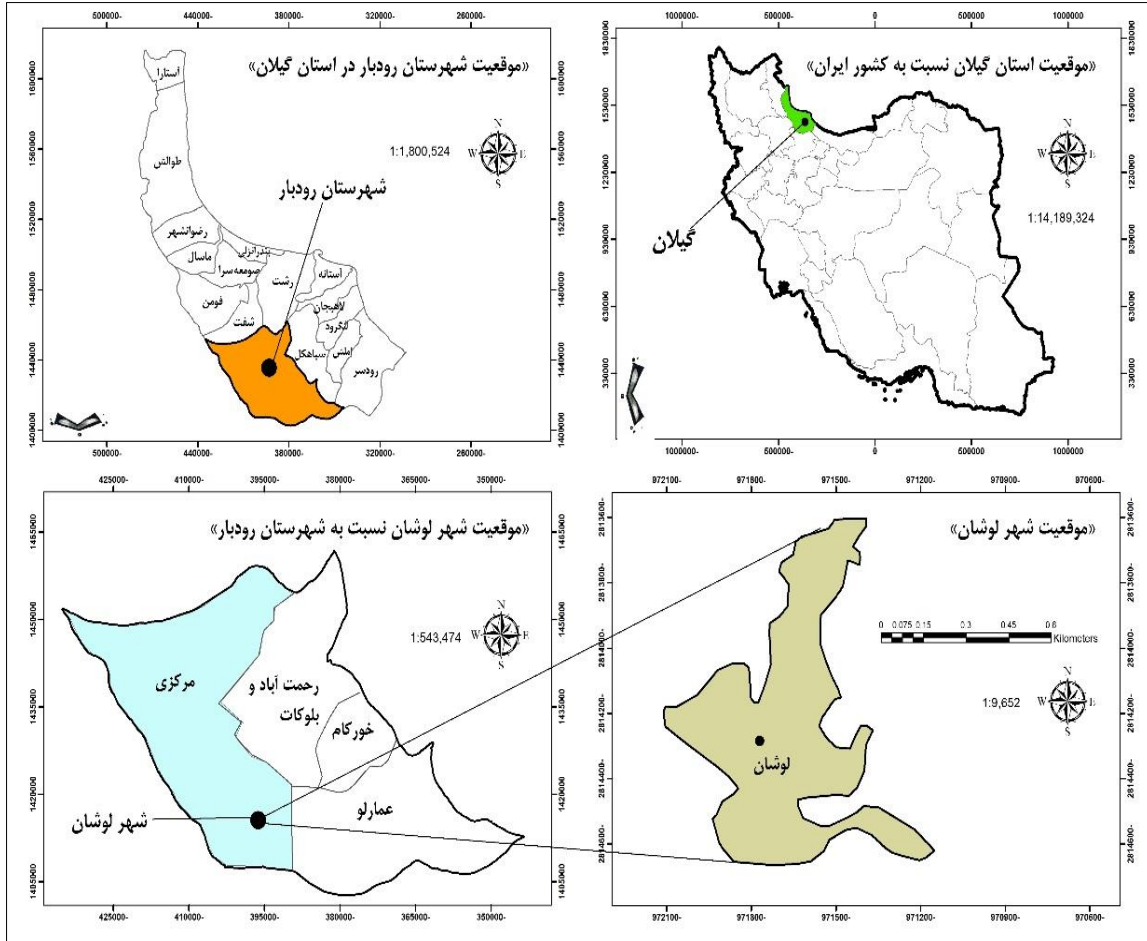
قزوین و از غرب به روستاهای شهرستان رودبار همچون بیورزین و داماش محدود می‌شود. لوشان که تا سال ۱۳۶۰ به‌عنوان یک روستای پرجمعیت شناخته می‌شد از اواسط سال ۱۳۶۰ با تأسیس شهرداری در شمار کانون‌های شهری قرار

شهر لوشان یکی از شهرهای هفت‌گانه شهرستان رودبار در استان گیلان محسوب می‌شود که در جنوبی‌ترین نقطه از این استان قرار دارد. این شهر از نظر موقعیت جغرافیایی، از شمال به شهرهای منجیل، رودبار و رشت، از جنوب به استان

از شهرهای شهرستان رودبار در استان گیلان (بعد از منجیل) قرار می‌گیرد. در (شکل شماره ۲) موقعیت محدوده مورد مطالعه نشان داده شده است.

گرفت (مهندسان مشاور بعد تکنیک، ۱۳۹۴). این شهر در آخرین سرشماری سال ۱۳۹۵، ۱۳۰۳۲ نفر جمعیت را در خود جای داده است که به لحاظ سلسله مراتب جمعیتی در رتبه دوم

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی شهر لوشان

بر اساس یافته‌های توصیفی حاصل شده از پرسش‌نامه، از مجموع ۳۷۳ نفر پاسخ‌دهنده، ۶۱ درصد مرد و ۳۹ درصد زن می‌باشند همچنین ۵۳ درصد از پرسش‌شوندگان متأهل و ۴۷ درصد نیز مجرد هستند. بیشترین گروه از پرسش‌شوندگان را گروه سنی ۲۱ تا ۳۰ سال با ۳۱ درصد و کم‌ترین مربوط به گروه سنی ۵۱ سال و بیشتر با ۵ درصد است. سایر اطلاعات توصیفی پرسش‌شوندگان در (جدول شماره ۴) قابل مشاهده است.

۴- بحث و یافته‌های پژوهش

برای سنجش و تحلیل سطح کیفیت زندگی در شهر لوشان به دو شیوه یکی از طریق میانگین وزنی ساده و دیگری آزمون تی تک نمونه‌ای و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

۴-۱- یافته‌های توصیفی

جدول ۴. مشخصات توصیفی جامعه آماری پژوهش

جنسیت	زن	مرد	وضعیت تأهل	مجرد	متأهل
	۳۹٪	۶۱٪		۴۷٪	۵۳٪
سن	تا ۲۰ سال	۲۱ تا ۳۰ سال	۳۱ تا ۴۰ سال	۴۱ تا ۵۰ سال	۵۱ سال و بیشتر
	۱۲٪	۳۱٪	۲۹٪	۲۴٪	۵٪
تحصیلات	سیکل	دیپلم	فوق‌دیپلم	لیسانس	فوق‌لیسانس و بالاتر
	۲۰٪	۱۹٪	۸٪	۴۲٪	۱۰٪
مدت‌زمان سکونت	تا ۵ سال	۶ تا ۱۰ سال	۱۱ تا ۲۰ سال	۲۱ تا ۳۰ سال	۳۱ سال و بیشتر
	۷٪	۱۵٪	۳۲٪	۲۹٪	۱۷٪
شغل	آزاد	دولتی	بیکار	بازنشسته	محصل
	۲۷٪	۲۲٪	۲۰٪	۷٪	۱۴٪
					خانه‌دار
					۱۰٪

است که در هیچ شاخصی میانگین رضایت حتی در حد متوسط هم نمی‌باشد. در مجموع شاخص‌های میزان رضایت به ترتیب عبارت است از: زیست‌محیطی با میانگین (۲/۴۵)، اجتماعی - فرهنگی با میانگین (۲/۴۲)، کالبدی - خدماتی با میانگین (۲/۳۳)، اقتصادی با میانگین (۲/۲۹) و نهایتاً مدیریت شهری در رتبه آخر با میانگین (۲/۲۴) قرار دارد که نشان‌دهنده سطح کیفیت زندگی نامناسب شهروندان این شهر بوده است.

در ادامه این بخش (جدول شماره ۵) نتایج توصیفی وضعیت کیفیت زندگی و شاخص‌های آن را نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های پژوهش از ۵ نمره، نمرات پایین‌تر از ۳ به خود اختصاص داده‌اند؛ به طوری که رضایت کلی از کیفیت زندگی در شهر لوشان با میانگین ۲/۱۹ و انحراف معیار ۰/۸۹۸ در وضعیت نامساعدی بوده است و در سطح پایین‌تر از متوسط می‌باشد. همچنین نتایج به دست آمده از نظر شهروندان در بین شاخص‌های کیفیت زندگی، گویای این امر

جدول ۵. آماره‌های توصیفی آزمون T تک نمونه‌ای در خصوص وضعیت کیفیت زندگی و شاخص‌های آن

شاخص‌ها	گویه‌ها	آماره		میانگین کل
		انحراف معیار	میانگین	
اقتصادی	وضعیت شغلی به لحاظ دائمی بودن	۰/۹۶۵	۲/۳۰	۲/۲۹
	میزان رضایت از وضعیت اشتغال در سطح شهر	۰/۹۴۷	۲/۳۰	
	داشتن پس‌انداز مناسب	۰/۹۸۸	۲/۲۵	
	میزان دارایی خانواده	۰/۹۸۲	۲/۳۰	
کالبدی - خدماتی	میزان دسترسی کلی به خدمات آموزشی، بهداشتی درمانی، ورزشی و سایر کاربری‌های شهری	۰/۹۹۷	۲/۱۱	۲/۳۳
	میزان دسترسی و کیفیت پارک‌ها و فضاهای سبز	۱/۰۵۱	۲/۴۵	
	جانمایی مناسب و تعداد سطل‌های زباله	۱/۰۵۱	۲/۴۵	
	زیبایی و جذابیت منظر شهری	۰/۹۸۶	۲/۳۲	
	وضعیت نور و روشنایی فضاهای شهری و کوچه‌ها در شب	۰/۹۹۶	۲/۲۲	
	دسترسی و رضایت از آب آشامیدنی سالم	۱/۰۱۸	۲/۴۵	
	وضعیت خدمات بانکی و نزدیکی به باجه‌های عابر بانک	۱/۰۱۸	۲/۴۵	
	رضایت از وضعیت استحکام و نوسازی ساختمان	۱/۱۱۰	۲/۲۸	
	رضایت از اجاره‌بها و قیمت مسکن	۰/۹۷۵	۲/۱۵	
	توزیع مناسب حمل‌ونقل عمومی به سراسر شهر	۱/۰۷۴	۲/۳۵	

میانگین کل	تعداد	آماره		گویه‌ها	شاخص‌ها
		انحراف معیار	میانگین		
	۱۱۸	۱/۰۹۲	۲/۳۷	رضایت از کیفیت خیابان‌ها و مسیرهای عبور پیاده	
۲/۴۵	۱۱۸	۱/۱۱۴	۲/۲۳	رضایت از عدم آلودگی‌های زیست‌محیطی مثل آلودگی‌های صوتی و هوا	زیست‌محیطی
	۱۱۸	۱/۱۷۵	۲/۶۷	رضایت از نظافت خیابان‌ها و فضاهای شهری	
	۱۱۸	۱/۰۸۳	۲/۴۷	رضایت از وضعیت بهداشتی محل سکونت	
	۱۱۸	۰/۹۸۳	۲/۴۴	رضایت از جمع‌آوری به‌موقع زباله‌ها	
۲/۴۲	۱۱۸	۱/۲۱۷	۲/۵۴	احساس امنیت و آسایش در محل سکونت	اجتماعی - فرهنگی
	۱۱۸	۱/۰۳۹	۲/۳۳	رضایت از امنیت زنان و کودکان در فضاهای شهری	
	۱۱۸	۱/۰۴۶	۲/۳۸	رضایت از حس شادی و سرزندگی در محل سکونت	
	۱۱۸	۱/۰۰۱	۲/۵۲	میزان تعاملات اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های جمعی	
	۱۱۸	۱/۰۷۸	۲/۳۸	رضایت از دسترسی به ایستگاه پلیس و عملکرد نیروی انتظامی	
	۱۱۸	۱/۰۱۳	۲/۳۸	ترس از وجود افراد ولگرد و مزاحمت‌های فیزیکی در فضاهای شهری	
۲/۲۴	۱۱۸	۱/۱۲۹	۲/۳۷	میزان پذیرا بودن مدیریت شهری از پیشنهادات و انتقادات ساکنین شهر	مدیریت شهری
	۱۱۸	۱/۱۳۱	۲/۳۲	رضایت از برنامه و طرح‌های اجرا شده در سطح شهر	
	۱۱۸	۱/۰۵۸	۲/۲	رضایت از عملکرد مدیران و مسئولان و وضعیت امید به پیشرفت و بهبود زندگی	
	۱۱۸	۱/۰۵۸	۲/۲	میزان رضایت از خدمات ارائه شده	
۲/۱۹	۱۱۸	۱/۰۷۳	۲/۱	رضایت کلی از زندگی در این شهر	رضایت کلی از کیفیت زندگی
	۱۱۸	۱/۰۷۸	۲/۲۸	میزان رضایتمندی شما از امکانات و خدمات شهر	
	۱۱۸	۱/۰۸۵	۲/۱۸	رضایت از کیفیت زندگی نسبت به سال‌های قبل	
	۱۱۸	۱/۰۵۸	۲/۲	امیدوار به بهتر شدن کیفیت زندگی در آینده	

۴-۲- یافته‌های استنباطی و تحلیلی

در این بخش تجزیه و تحلیل استنباطی پژوهش بر اساس اهداف و سؤالات آن انجام شده است. با توجه به موارد ذکر شده و یافته‌های به دست آمده از پژوهش میدانی و پرسش‌نامه مردمی، یافته‌های استنباطی این پژوهش ارائه می‌گردد؛ بنابراین در ابتدا به منظور ارزیابی میزان سنجش کیفیت زندگی در شهر لوشان از آزمون تی تک نمونه‌ای و سپس به منظور رابطه بین متغیرهای پژوهش از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

۴-۲-۱- سنجش وضعیت کیفیت زندگی در شهر لوشان

با توجه به اینکه یکی از سؤال‌های تحقیق در خصوص بررسی و سنجش سطح کیفیت زندگی و میزان رضایت شهروندان از شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی، مدیریت شهری) در شهر

لوشان بود؛ بنابراین در این رابطه با توجه به پنج طیفی بودن شاخص‌ها از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شد. آزمون فوق در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد آزمون قرار گرفت.

از این رو نتایج (جدول شماره ۶) نشان داد که وضعیت کیفیت زندگی و میزان رضایت شهروندان از شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی، مدیریت شهری) در شهر لوشان در وضعیت نامطلوبی قرار دارد. به طوری که میزان آماره T برای رضایت کلی از کیفیت زندگی برابر ۹/۷۳۰- در سطح معناداری ۰/۰۰۰ ($p < ۰/۰۱$) به دست آمد. همچنین میزان آماره T برای شاخص‌های اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری به ترتیب برابر ۱۰/۰۶۲-، ۱۰/۹۶۴-، ۷/۲۲۶-، ۸/۲۳۸- و ۹/۶۸۱- در سطح معناداری ۰/۰۰۰ به دست آمد. بنابراین می‌توان چنین استنباط کرد که

وضعیت کیفیت زندگی در شهر لوشان در وضعیت نامطلوبی قرار داشته و از متوسط سطح نرمال پایین‌تر است.

جدول ۶. بررسی وضعیت کلی کیفیت زندگی و شاخص‌های آن بر اساس آزمون T

وضعیت	سطح آزمون = ۳			آماره T	اختلاف میانگین	شاخص‌ها	ردیف
	فاصله اطمینان ۹۵٪		سطح معناداری Sig				
	کران بالا	کران پایین					
نامطلوب	-۰/۵۶	-۰/۸۴	۰/۰۰۰	-۱۰/۰۶۲	-۰/۷۰۷	اقتصادی	۱
نامطلوب	-۰/۵۴	-۰/۷۹	۰/۰۰۰	-۱۰/۹۶۴	-۰/۶۶۷	کالبدی - خدماتی	۲
نامطلوب	-۰/۳۹	-۰/۶۹	۰/۰۰۰	-۷/۲۲۶	-۰/۵۴۲	محیط‌زیست	۳
نامطلوب	-۰/۴۳	-۰/۷۰	۰/۰۰۰	-۸/۲۳۸	-۰/۵۷۰	اجتماعی - فرهنگی	۴
نامطلوب	-۰/۶۰	-۰/۹۱	۰/۰۰۰	-۹/۶۸۱	-۰/۷۵۸	مدیریت شهری	۵
نامطلوب	-۰/۶۴	-۰/۹۶	۰/۰۰۰	-۹/۷۳۰	-۰/۸۰۵	کیفیت زندگی	

میزان سطح معناداری بین متغیر اقتصادی و کیفیت زندگی کمتر از ۰/۰۵ بوده و شدت همبستگی ۰/۶۶۹ است؛ بنابراین بین متغیر اقتصادی با کیفیت زندگی در سطح اطمینان ۹۵ درصد با شدت همبستگی «متوسط» رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

میزان سطح معناداری بین متغیر کالبدی-خدماتی و کیفیت زندگی کمتر از ۰/۰۵ بوده و شدت همبستگی ۰/۷۸۴ است؛ بنابراین بین متغیر کالبدی-خدماتی با کیفیت زندگی در سطح اطمینان ۹۵ درصد با شدت همبستگی «قوی» رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

میزان سطح معناداری بین متغیر زیست‌محیطی و کیفیت زندگی کمتر از ۰/۰۵ بوده و شدت همبستگی ۰/۷۸۴ است؛ بنابراین بین متغیر زیست‌محیطی با کیفیت زندگی در سطح اطمینان ۹۵ درصد با شدت همبستگی «قوی» رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

میزان سطح معناداری بین متغیر اجتماعی-فرهنگی و کیفیت زندگی کمتر از ۰/۰۵ بوده و شدت همبستگی ۰/۷۱۰ است؛ بنابراین بین متغیر اجتماعی-فرهنگی با کیفیت زندگی در سطح اطمینان ۹۵ درصد با شدت همبستگی «قوی» رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

و بالاخره میزان سطح معناداری بین متغیر مدیریت شهری و کیفیت زندگی کمتر از ۰/۰۵ بوده و شدت

۴-۲-۲- رابطه بین متغیرهای تحقیق با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون

جهت آزمون معناداری بین کیفیت زندگی شهری و شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری)، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است که در آن مقدار معناداری بین عامل‌ها باید کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد تا بتوان رابطه بین عامل‌ها را مثبت و معنادار توصیف کرد؛ بنابراین نتایج آزمون همبستگی پیرسون در (جدول شماره ۷) نشان می‌دهد سطح معنی‌داری (sig) کمتر از ۰/۰۵ است و به لحاظ آماری این رابطه معنی‌دار است؛ به طوری که بین رضایت کلی از کیفیت زندگی و شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری)، همبستگی بالایی وجود دارد که بیانگر یک رابطه خطی مثبت قوی میان آن‌ها است. از این‌رو بیشترین میزان همبستگی در شهر لوشان بین کیفیت زندگی شهری و متغیر کالبدی-خدماتی و همچنین بین کیفیت زندگی شهری و زیست‌محیطی با ضریب همبستگی مشابه ۰/۷۸۴ می‌باشد. این بدان معناست که با افزایش میزان کیفیت محیط کالبدی-خدماتی و زیست‌محیطی، کیفیت زندگی شهری نیز افزایش می‌یابد. به طور کلی رابطه بین متغیرهای اقتصادی، کالبدی-خدماتی، محیط‌زیست، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری با کیفیت زندگی به صورت زیر است:

همبستگی ۰/۶۷۴ است؛ بنابراین بین متغیر مدیریت شهری با کیفیت زندگی در سطح اطمینان ۹۵ درصد با شدت

همبستگی «متوسط» رابطه‌ای معنادار وجود دارد (جدول شماره ۷).

جدول ۷. نتایج آزمون همبستگی پیرسون

ردیف	متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	N	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری (sig)	نوع رابطه	شدت همبستگی
۱	اقتصادی	رضایت کلی از کیفیت زندگی	۱۱۸	۰/۶۶۹	۰/۰۰۰	وجود رابطه	متوسط
۲	کالبدی-خدماتی			۰/۷۸۴		وجود رابطه	قوی
۳	زیست‌محیطی			۰/۷۸۴		وجود رابطه	قوی
۴	اجتماعی-فرهنگی			۰/۷۱۰		وجود رابطه	قوی
۵	مدیریت شهری			۰/۶۷۴		وجود رابطه	متوسط

۵- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

کیفیت زندگی یکی از مهم‌ترین مسائل پیش روی جهان و از مباحث اساسی در تکوین سیاست‌گذاری اجتماعی محسوب می‌شود که موضوعاتی چون رفاه، کیفیت سلامت زندگی، نیازهای اساسی زندگی روبه‌رشد و رضایت‌بخش، فقر و طرد اجتماعی و انسجام اجتماعی، نوع‌دوستی و از خودگذشتگی در میان اجتماع را در برمی‌گیرد. امروزه بحث کیفیت زندگی به‌طور فزاینده در میان عموم مردم در حال گسترش می‌باشد، با این وجود فرصت‌ها، منابع و امکانات مورد نیاز برای توسعه و تأمین نیازهای انسانی به‌طور مناسبی در شهرها تأمین نشده است. به‌طوری‌که بعضی از محلات آن از لحاظ دسترسی و امکانات و خدمات با فقدان یا ضعف دسترسی به منابع و امکانات مواجه هستند. در این راستا هدف اصلی پژوهش حاضر سنجش و ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی شهری در شهر لوشان و ارائه راهکارهایی جهت بهبود کیفیت زندگی در این شهر می‌باشد؛ بنابراین با توجه به آنچه گفته شد و اهمیت کیفیت زندگی در توسعه پایدار شهری و از آنجایی که تاکنون هیچ مطالعه‌ای راجع به کیفیت زندگی در شهر لوشان انجام نشده است، از این رو نتایج این پژوهش برای برنامه‌ریزی‌های آینده این شهر سودمند خواهد بود. بر همین اساس در این پژوهش، ابتدا به بررسی شاخص‌ها و ابعاد کیفیت زندگی در سطح شهر و نحوه سنجش آن‌ها پرداخته شد و سپس با توجه به مشکلات موجود در محدوده مورد نظر و مشاهدات میدانی به انتخاب

شاخص‌ها و ابعاد تحقیق پرداخته شد. معیارها و شاخص‌های پژوهش در ابعاد پنج‌گانه اقتصادی، کالبدی - خدماتی، زیست‌محیطی، اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری تعریف شدند. در مرحله بعد با توجه به ابعاد و شاخص‌های منتخب، وضعیت کیفیت زندگی در شهر لوشان مورد بررسی و سنجش قرار گرفت.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده تمامی شاخص‌های پژوهش از ۵ نمره، نمرات پایین‌تر از ۳ به خود اختصاص داده‌اند؛ به‌طوری‌که رضایت کلی از کیفیت زندگی در شهر لوشان با میانگین ۲/۱۹ و انحراف معیار ۰/۸۹۸ در وضعیت نامساعدی بوده است و در سطح پایین‌تر از متوسط هست. همچنین نتایج به‌دست‌آمده از نظر شهروندان در بین شاخص‌های کیفیت زندگی، گویای این امر است که در هیچ شاخصی میانگین رضایت حتی در حد متوسط هم نمی‌باشد. در مجموع شاخص‌های میزان رضایت به ترتیب عبارت است از: زیست‌محیطی با میانگین (۲/۴۵)، اجتماعی - فرهنگی با میانگین (۲/۴۲)، کالبدی - خدماتی با میانگین (۲/۳۳)، اقتصادی با میانگین (۲/۲۹) و نهایتاً مدیریت شهری در رتبه آخر با میانگین (۲/۲۴) قرار دارد که نشان‌دهنده سطح کیفیت زندگی نامناسب شهروندان این شهر بوده است. در ادامه نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد سطح معنی‌داری (sig) کمتر از ۰/۰۵ است و به لحاظ آماری این رابطه معنی‌دار است؛ به‌طوری‌که بین رضایت کلی از کیفیت زندگی و شاخص‌های (اقتصادی، کالبدی خدماتی، محیط‌زیست،

در بخش بررسی پیشینه به آن‌ها پرداخته شد، نشان می‌دهد که نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های فهیمی و همکاران (۱۴۰۱)، سلیمی راد و همکاران (۱۴۰۰) و وزی‌اک (۲۰۱۶)، همسو و هم‌راستا می‌باشد. به این صورت که نتایج گویای نامطلوب بودن متغیر کیفیت زندگی در حالت کلی بوده که پایین‌تر از متوسط میانگین است. همچنین با نتایج حاتمی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی که با عنوان ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در شهر ابرکوه انجام دادند دارای تفاوت است چرا که نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که ۴۶ درصد از شهروندان شهر ابرکوه از کیفیت زندگی راضی و تنها ۳۳ درصد نیز از کیفیت زندگی در این شهر ناراضی بودند؛ که این نشان‌دهنده رضایت نسبی شهروندان از کیفیت زندگی در این شهر بوده است که با نتایج این پژوهش و سایر پژوهش‌هایی که در پیشینه تحقیق به آن اشاره گردید دارای تفاوت بوده است. در پایان در راستای اثربخشی، کارایی و تقویت بهتر شاخص‌های پژوهش در جهت بالا بردن رضایت شهروندان از کیفیت زندگی در شهر لوشان، پیشنهادها و راهکارهایی به شرح (جدول شماره ۸) ارائه می‌گردد:

اجتماعی-فرهنگی و مدیریت شهری)، همبستگی بالایی وجود دارد که بیانگر یک رابطه خطی مثبت قوی میان آن‌ها است. از این رو بیشترین میزان همبستگی در شهر لوشان بین کیفیت زندگی شهری و متغیر کالبدی-خدماتی و همچنین بین کیفیت زندگی شهری و زیست‌محیطی با ضریب همبستگی مشابه ۰/۷۸۴ می‌باشد. این بدان معناست که با افزایش میزان کیفیت محیط کالبدی-خدماتی و زیست‌محیطی، کیفیت زندگی شهری نیز افزایش می‌یابد؛ اما در صورت فقدان برنامه‌ریزی صحیح و منطقی، این شهر در آینده‌ای نه‌چندان دور با مشکلات متعدد زیستی مواجه خواهد شد؛ با توجه به اینکه یکی از خصوصیات شهر پایدار، توجه به جنبه‌های اجتماعی و دیدگاه شهروندان نسبت به وضعیت کیفیت زندگی شهری است، ضروری است که برنامه‌ریزان و مدیران شهری آن را مورد توجه جدی قرار دهند؛ چرا که شهروندان، خودشان بهتر مشکلات و اولویت‌های مورد نیاز محل سکونت خود را تشخیص می‌دهند.

در ادامه مقایسه یافته‌های این پژوهش با سایر پژوهش‌های انجام شده به وسیله محققان داخلی و خارجی که

جدول ۸. پیشنهادها و راهکارها در راستای بهبود کیفیت زندگی در شهر لوشان

گویه‌ها	وضعیت در شهر	پیشنهاد و راهکار
میزان رضایت از وضعیت اشتغال در سطح شهر	نامطلوب	جهت‌گیری برنامه‌ها و طرح‌های شهری به سمت تحول اقتصادی و رفع مشکل بیکاری و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید در شهر لوشان
رضایت کلی از زندگی در این شهر	نامطلوب	تقویت و اصلاح سیاست‌های مدیریت شهری در جهت دستیابی به عدالت در توسعه شهر لوشان
رضایت از برنامه و طرح‌های اجرا شده در سطح شهر	نامطلوب	شفاف‌سازی برنامه‌ها و هزینه‌های شهر
میزان رضایت از خدمات ارائه شده	نامطلوب	تسریع در پاسخ‌گویی و ارائه خدمات از سوی مسئولین و مدیران به شهروندان
میزان دسترسی و کیفیت پارک‌ها و فضاهای سبز	نامطلوب	تقویت و بهبود خدمات شهری از جمله افزایش مراکز گذران اوقات فراغت مانند پارک و فضای سبز در سطح شهر لوشان
میزان تعاملات اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های جمعی	نامطلوب	ارتقای فرهنگ اجتماعی جهت کاستن از مشکلات اجتماعی
توزیع مناسب حمل‌ونقل عمومی به سراسر شهر	نامطلوب	بهبود و تلاش برای امکانات حمل‌ونقل عمومی در سطح شهر
رضایت از جمع‌آوری به موقع زباله‌ها	نامطلوب	رسیدگی به وضعیت بهداشتی شهر به‌خصوص در جمع‌آوری زباله‌ها
رضایت از کیفیت خیابان‌ها و مسیرهای عبور پیاده	نامطلوب	آسفالت خیابان‌ها و کوچه‌هایی که در شهر لوشان با مشکل روبه‌رو هستند

گویه‌ها	وضعیت در شهر	پیشنهاد و راهکار
رضایت از اجاره‌بها و قیمت مسکن	نامطلوب	مقابله و ارائه راهکار در جهت جلوگیری از افزایش قیمت اجاره‌بها و مسکن
میزان پذیرا بودن مدیریت شهری از پیشنهادها و انتقادات ساکنین شهر	نامطلوب	برگزاری جلسات هماهنگی و همکاری با شهروندان برای ارائه بهتر برنامه‌ها
رضایت از عملکرد مدیران و مسئولان و وضعیت امید به پیشرفت و بهبود زندگی	نامطلوب	استفاده از نخبگان و باتجربه‌ها در رأس امور
دسترسی و رضایت از آب آشامیدنی سالم	نامطلوب	توجه و اختصاص بودجه به آب آشامیدنی سالم

زندگی شهری با روش SAW. پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۴ (۴)، ۲۱-۴۴.

<https://doi.org/10.22059/JHGR.2013.29382>

- پور طاهری، مهدی. رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا و فتاحی، احدالله. (۱۳۹۰). ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی (مطالعه موردی: دهستان خاوه شمالی استان لرستان). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۳ (۲)، ۳۱-۱۳.

https://jhgr.ut.ac.ir/article_24492.html

- چاره‌جو، فرزین و احمدی، عاطفه. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در محلات حاشیه‌نشین شهر سنندج. فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۵ (۲)، ۴۹۸-۴۸۳.

https://jshsp.rasht.iau.ir/article_672846.html

- حاتمی نژاد، حسین. زیاری، کرامت‌الله. پارسا، شهرام و حاجی، مهسا. (۱۳۹۷). ارزیابی کیفیت زندگی در محله سیروس تهران. پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۰ (۳)، ۵۳۵-۵۱۳.

<https://doi.org/10.22059/JHGR.2017.33919.1006519>

- حاتمی، مجتبی. سلیمانی، حسین. گندمکار، امیر و صابری، حمید. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در شهر ابرکوه. جغرافیا و توسعه فضای شهری، ۷ (۱)، ۳۵-۵۳.

https://jgusd.um.ac.ir/article_39544.html

انجام این اقدامات بدون وجود یک مدیریت کارا و اثربخش امکان‌پذیر نیست. مدیریتی در شهر لوشان و مانند آن اثربخش است که دارای ثبات باشد و تغییر مدیریتی کمتر اتفاق بیفتد، فساد کاهش یابد و شفافیت در امور وجود داشته باشد.

۶- منابع

- ابراهیم‌زاده اسمین، حسین و کاربخش، حسن. (۱۳۹۶). ارزیابی وضعیت کیفیت زندگی شهری در منطقه یک شهر زاهدان. جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۷ (۳)، ۷-۲۰.
- اجزاء شکوهی، محمد و کمانداری، محسن. (۱۳۹۴). سنجش میزان رضایت از کیفیت زندگی در منطقه چهار شهر کرمان. مطالعات جامعه‌شناختی شهری، ۵ (۱۴)، ۵۲-۲۵.
- پاشا زاده، اصغر و جلالیان، حمید. (۱۳۹۷). سنجش رضایت‌مندی شهروندان از کیفیت زندگی در شهر گرمی. علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۳ (۱)، ۱۶۱-۱۴۵.
- پوراحمد، احمد. فرجی ملایی، امین. عظیمی، آزاده و لطفی، صدیقه. (۱۳۹۱). تحلیل طبقه‌بندی کیفیت

https://jshsp.rasht.iau.ir/article_678480.html

- شماعی، علی. فخری پورمحمدی، افسانه و زنگانه، احمد. (۱۳۹۶). ارزیابی کیفیت زندگی در مناطق شهری (مطالعه موردی: منطقه ۱۱ شهرداری تهران). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵ (۳)، ۳۷۹-۳۵۷.

<https://doi.org/10.22059/JURBANGEO.2017.222763.624>

- فهیمی، شهرام. زالی، نادر و موسوی، میر سعید. (۱۴۰۱). بررسی اولویت‌های اجرایی در ارتقاء کیفیت زندگی کلان‌شهر رشت. مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۷ (۲)، ۴۳۴-۴۲۱.

https://jshsp.rasht.iau.ir/article_691709.html

- قانع، محبوبه. و اسماعیل‌پور، نجما و سرائی، محمدحسین. (۱۳۹۶). سنجش کیفیت زندگی در محلات شهری در راستای ارتقاء کیفیت زندگی (مطالعه موردی: محله قلعه شهر بافق). پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۸ (۲۸)، ۴۴-۲۱.

https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_2333.html

- قدیری، محمود. حکمت‌نیا، حسن و سیف‌الهی، مریم. (۱۴۰۰). تحلیل شاخص‌های کیفیت زندگی در محلات شهری (مطالعه موردی: شهر کوهبنان). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۳ (۲)، ۴۲۶-۴۰۹.

<https://doi.org/10.22059/JHGR.2020.258930.1007714>

- فرخیان، فروزان و مایدزاده، هدا. (۱۳۹۹). تأثیر فضای سبز شهری بر کیفیت زندگی شهروندان در کلان‌شهر اهواز. پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۱ (۴۱)، ۳۶-۲۳.

https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_3970.html

- مشکینی، ابوالفضل. حبیبی، کیومرث. رحیمی کاکه‌جوب، آرمان و عبدی، محمد حامد. (۱۳۹۵). مقایسه تطبیقی و تحلیل کیفیت زندگی شهری در محله‌های جدید و قدیم (محله جدید ظفریه و محله قدیمی قطارچیان سنندج). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۸ (۲)، ۲۷۶-۲۶۳.

- حسینی‌زاده، علی. جلوخانی نیارکی، محمدرضا. ارگانی، میثم و حسینی، علی. (۱۴۰۰). تحلیل کیفیت زندگی شهری در محلات شهری با تأکید بر رویکردهای روش‌شناسی تطبیقی مکانی (مطالعه موردی: منطقه ۶ تهران). شهر پایدار، ۴ (۴)، ۳۵-۵۲.

https://www.jscity.ir/article_142568.html

- رحمانی، آرش و نظری، ولی‌الله. (۱۳۹۵). ارزیابی نقش کاربری سبز شهری در ارتقای کیفیت زندگی شهری (مطالعه موردی: شهر تاکستان). پژوهش اجتماعی، ۸ (۳)، ۸۷-۱۰۴.

https://jsr.riau.ac.ir/article_284.html

- رهنمایی، محمدتقی. فرجی ملایی، امین. حانمی‌نژاد، حسین و عظیمی، آزاده. (۱۳۹۱). تحلیلی بر مفهوم کیفیت زندگی شهری در شهر بابلسر. جغرافیا و آمایش شهری و منطقه‌ای، ۲ (۵)، ۷۶-۴۹.

<https://doi.org/10.22111/GAIJ.2012.886>

- زیاری، کرامت‌الله و رفیعی مهر، حسین. (۱۳۹۶). ارزیابی کیفیت زندگی شهری بافت حاشیه‌نشین (مورد شناسی: محله حصار همدان). جغرافیا و آمایش شهری - منطقه‌ای، ۷ (۲۳)، ۲۱۴-۱۹۹.

<https://doi.org/10.22111/GAIJ.2017.3233>

- سلیمی راد، سعیده. کریمیان بستانی، مریم و انوری، محمود رضا. (۱۴۰۰). ارزیابی و تحلیل مؤلفه‌های کیفیت زندگی در مناطق شهری (مطالعه موردی: شهر زاهدان). جغرافیا و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۲ (۱)، ۲۵۵-۲۶۷.

<https://www.magiran.com/paper/2369333>

- سنایی مقدم، سروش. رحمانی، بیژن. و پگاه، مرید السادات. (۱۳۹۹). ارزیابی شاخص‌های کیفیت زندگی در نواحی روستایی (مطالعه موردی: دهستان پشته زیلابی کهکیلویه و بویراحمد). علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۵ (۴)، ۱۰۴۹-۱۰۶۸.

- McCrea, R. & Shyy, T.K. & Stimson, R. (2006). What is the Strength of the Link Between Objective and Subjective Indicators of Urban Quality of Life? *Applied Research in Quality of Life*, 1(1), 79-96.
<https://doi.org/10.1007/s11482-006-9002-2>
- Morais, P. & Camanho, A. (2011). Evaluation of performance of European cities with the aim to promote quality of life improvements. *Omega*, 39(4), 398-409.
<https://ideas.repec.org/a/eee/jomega/v39y2011i4p398-409.html>
- Rahman, T. & Mittelhammer, R. C. & Wandschneider, P. (2005). Measuring the Quality of Life across Countries: A Sensitivity Analysis of Well-being Indices” s. *Wider International Conference on Inequality. Poverty and Human well-being*. May 30-31, Helsinki, Finland.
- OECD. (2017). How life? Measuring Well-being. OECD publishing. Paris.
https://doi.org/10.1787/how_life-2017-en
- Oktay, D. & Rustemla, A. (2010). Measuring the quality of urban life and neigh board satisfaction: Findings from Gazimagusa (Famagusta) Area study international. *journal of social sciences and humanity studies*, 2(2), 27-37.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/ijsshs/issue/26224/276238>
- Shi, T. & Zhu, W. & Fu, S. (2021). Quality of life in Chinese Cities. *China Economic Review*, 69, 1-42.
<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3764334>
- Uysal, M. & Sirgy, M.J. & Woo, E. & Kim, H. (2016). Quality of life (QOL) and well-being research in tourism, *Tourism Manag.* 53, 244-261.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.07.013>
- Vaughan, B. (2000). Punishment and Conditional Citizenship. *Sage Journals*, 2(1), 23-39.
<https://doi.org/10.1177/14624740022227845>
- معروف نژاد، عباس. (۱۳۹۹). ارزیابی عملکرد شاخص‌های کیفیت زندگی (مطالعه موردی: منطقه دو شهری بندر ماه‌شهر). *جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)*، ۴۱(۱)، ۹۴۴-۹۲۲.
<https://doi.org/10.22059/JHGR.2016.51266>
- مهندسان مشاور بعد تکنیک. (۱۳۹۴). طرح جامع تفصیلی، شهر لوشان.
https://www.jgeoqeshm.ir/article_166004.html
- Baiju, R. M. & Peter, E. L. B. E. & Varghese, N. O. & Sivaram, R. (2017). Oral health and quality of life: current concepts. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR*, 11(6), 21-26.
<https://doi.org/10.7860/JCDR/2017/25866.10110>
- Flokova, L. & Hubelova, D. & Kozumplikova, A. & Caha, J. & Janosikova, L. (2023). Multi – perspective quality of life index urban development analysis, example of the city of Brno. Czech Republic. *Cities*, 137, 1-12.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2023.104338>
- Han, J. & Liang, H. & Hara, K. & Uweasu, M. & Dong, L. (2018). Quality of life in Chinas largest city, Shanghai: A 20 year subjective and objective composite assessment. *Journal of Cleaner Production*, 173, 135-142.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.10.097>
- Ouyang, Z. & Gursay, D. & Chen, K.CH. (2019). Its all about life: Exploring the role of resident’s quality of life perceptions on attitudes toward a recurring hallmark event over time. *Tourism Management*, 75, 99-111.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.04.032>
- Mamirkulova, G. & Mi, J. & Abbas, J. & Mahmood, SH. & Mubeen, R. & Ziapour, A. (2020). New Silk Road infrastructure opportunities in developing tourism environment for resident’s better quality of life. *Global Ecology and Conservation*, 24, 1-19.
<https://doi.org/10.1016/j.gecco.2020.e01194>

- Weziak-Białowolska, D. (2016). Quality of life in cities Empirical evidence in comparative European perspective. *Cities*, 58, 87-96.

<https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.05.016>

نحوه ارجاع به مقاله:

بابایی الیاسی، میلاد. قدسی، نرگس. رحمانی، علیرضا و قمبری همدانی، محمد. (۱۴۰۲). سنجش میزان رضایتمندی شهروندان از مؤلفه‌های کیفیت زندگی در شهرهای کوچک اندام (مورد پژوهی: شهر لوشان در استان گیلان). *توسعه پایدار شهری*، ۴(۱۲)، ۱۹-۱.

DOI: 10.22034/USD.2023.706315

DOR: 20.1001.1.27170128.1402.4.12.1.8

URL: https://usdjournals.daneshpajooan.ac.ir/article_706315.html

Copyrights:

©2023 by the authors. Published by the Urban Sustainable Development Journal. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)).

Received: 14/05/2023

Accepted: 12/08/2023

Measuring the Level of Satisfaction of Citizens with the Components of the Quality of Life in the Small Size Towns; (Lowshan City in Guilan Province)

Milad Babaei Eliasi¹, Narges Ghodsi², Alireza Rahmani³, Mohammad Ghambari Hamedani^{4*}

Abstract: The purpose of this research is to measure the level of citizens' satisfaction with the components of the quality of life in Lowshan city and provide appropriate solutions to improve it. The current research is based on the method, descriptive-analytical and based on the purpose of applied studies. The method of data collection was document-library materials (books, articles and theses) and field observations (questionnaire). The statistical population of the research is made up of all the residents of Lowshan city, and the number of samples was calculated using Cochran's formula to be 373 people. To analyze the data from the questionnaire, simple weighted average tests, one-sample t-test and Pearson's correlation coefficient were used in the SPSS software environment. The results of the research showed that the quality of life in the city of Lowshan has been evaluated at an unfavorable level by the citizens, and in general, the satisfaction level of the citizens is lower than the average (theoretical average = 3). Also, the results of the Pearson correlation coefficient test showed that there is a significant level of high correlation between overall satisfaction with the quality of life and indicators (economic, physical, service, environment, socio-cultural and urban management), There's a high correlation which indicates a positive linear connection between them. Therefore, the highest correlation in Lowshan city is between the quality of urban life and the physical-service variable, as well as between the quality of urban life and the environment, with a similar correlation coefficient of 0.784. This means that with the increase in the quality of the physical-service and environmental environment, the quality of life in this city will also increase.

Keywords: Quality of Life, Satisfaction, Small Size Towns, Lowshan City.

---

¹ M.Sc in Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, University of Guilan, Rasht, Iran.

² Ph. D, Department of Urban Planning, Faculty of Architecture and Urban Planning, Art University of Isfahan, Isfahan, Iran.

³ Master's student in Urban Management, Department of Urban Management, Faculty of Planning and Environmental Sciences, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

^{4*} M. Sc in Urban Design, Department of Urban Planning, Faculty of Alborz Campus, University of Tehran, Tehran, Iran; Corresponding Author, [Email: mohammadghambari@ut.ac.ir](mailto:mohammadghambari@ut.ac.ir)